

19/11

irizpena

EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO
PAISAIAREN

Lege Aurreproiektuari buruzkoa

Bilbo, 2011ko urriaren 21a

CES
EGAB

Consejo Económico
y Social Vasco

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte
Araoetarako Batzordea

CES
EGAB

Consejo Económico
y Social Vasco

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte
Arazoetarako Batzordea

©**Argitalpena:** Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordea
Gran Vía 81, 7. solairua
48011 Bilbao. Bizkaia
www.cesvasco.es

Maketazioa: Cuatrobarras

Inprenta: Imprenta Gestingraf

Lege Gordailua: BI-2922-11

*i*rizpena 19/11

I. AURREKARIAK

2011ko irailaren 23an, Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza Sailaren idatzia sartu zen Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordean. Bertan, txostena eskatu zen Euskal Autonomia Erkidegoko Paisaiaren Lege Aurreproiektuari buruz, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen ekainaren 27ko 9/1997 Legeko 3.1.a) artikuluan ezarritakoaren arabera.

Berehala bidali zitzairen txostenaren kopia Batzordeko Osoko Bilkurako kide guztiei, beren proposamen eta iritzia igortzeko eta Lan Batzorde egokiari horien berri emateko, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen Funtzionamenduari buruzko Araudian ezarritakoaren arabera.

Garapen Ekonomikoaren Batzordea 2011ko urriaren 14an batu zen, Irizpen Aurreproiekturako lehenengo proposamena eztabaidatze aldera. Egun horretan bertan, Batzordeak Irizpen Proiektu hau onetsi zuen eta Euskadiko EGABen 2011ko urriaren 21eko Osoko Bilkurara bidali da. Bertan, onetsi egin da, aho batez.

II. EDUKIA

Lege Aurreproiektuari buruzko testuak Arrazoiaren azalpena, 3 kapituluan banatutako 16 artikulua, xedapen gehigarri 1, xedapen iragankor 1 eta 2 azken xedapen dauzka.

Arrazoiaren azalpena

Arrazoiaren azalpenarekin hasteko, paisaia herritarrek beren inguruarekin duten harremana islatzen duen elementu dinamikoa dela aipatzen da. Hori dela eta, paisaia kontserbatzearen helburua ez da bere horretan uztea izan behar, baizik eta kalitatea eta aniztasuna mantendu eta hobetzea, elementu eta erabilera berriak sartzeari uko egin gabe. Horretarako, paisaiaren bilakaera harmonikoa sustatu behar da eta paisaiaren balioak lurraldearen gaineko esku-hartzeetan integratu behar dira.

Hala ere, kasu batzuetan, lurraldearen eraldaketa bizi eta azkarra medio, paisaia batzuen esanahia galdu da, horiek sinplifikatu, uniformizatu, eta, azken finean, degradatu direlarik.

Azalpenarekin jarraituz, egoeraren gaineko kontzientzia hartu behar dela dio. Horrela, gizarte-beharren, ekonomiaren eta ingurumenaren arteko harreman orekatu eta armoniatsuaren isla izango diren paisaia-praktika eta eredu onak proposatu eta hedatzeko eta paisaiaren baliorekiko sentsibilizazio eta kontzientziaren kultura hedatzeko ahalginak berebiziko garrantzia du.

19/11*i*

Horren harira, aipatutakoaren arabera, abiapuntua ez da hutsala, euskal administrazioek azken hamarkadetan paisaiak ezagutzeko tresna baliotsuak garatu dituztelako, babes-mekanismoak jarri dituztelako martxan eta adituen prestakuntza eta ikerketa sustatu dutelako; hala ere, jardueren inguruko esparru komuna falta izan da.

Adierazi denez, testuinguru horretan, EAE, Gobernuaren 2009ko uztailaren 21eko Erabakiaren bidez, Paisaiaren Europako Hitzarmenera batu zen formalki, eta, ondorioz, eransketa horrek zekartzan konpromisoak hartu zituen. Aipatu hitzarmena Europako Kontseiluak onetsi zuen 2000ko urriaren 20an.

Hori horrela, Lege Aurreproiektuaren **helburua** eransketa horri zentzua ematea da, horretarako euskal administrazioek paisaiaren gaineko politikak zehaztu eta aplikatzeko erreferentzia-markoa sortuko delarik. Bestela esanda, euskal paisaiei aitorten juridiko egokia eman nahi zaie eta horiek kudeatu eta hobetzeko tresnak ezarriko dira.

Azalpenari jarraiki, aurreproiektuak paisaia lurraldearen antolamenduarekin lotzen du eta Euskal Autonomia Erkidegoko Lurraldea Antolatzeari buruzko 4/1990 Legean aurreikusitako lurralde-plan partzelekin elkartzeko du formalki.

Xedapenak

I. kapituluak, 1-8 artikuluan artean, **xedapen orokorrak** jaso dira. Horietan, honakoak jasotzen dira: legearen xedea, paisaiaren definizioa, EAEn lurralde osoa hartzen duen aplikazio-eremua, aginte publikoek paisaiaren gainean egiten dituzten jarduerak zuzentzeko printzipioak, paisaia-politikak, gaian lankidetzan aritzeko beharra, paisaiaren gaineko jardueren tipologia eta horien helburuak.

Horrenbestez, Legeak helburu bikoitza dauka: batetik, “Euskal Autonomia Erkidegoko paisaiak babestu, kudeatu eta antolatzea, natura, ingurumen, kultura, gizarte eta ekonomiaren balioak zaintzeko garapen iraunkorren esparruan”; eta, bestetik, “paisaiaren integrazioa sustatzea lurraldea eta hirigintza antolatzeko politketan eta paisaian eragina duten sektore-politika guztietan”.

Paisaia honela zehazten da: “lurraldeko edozein zati, biztanleriak jasotzen duen bezala, bere izaera faktore natural edota gizatiarren ekintza eta elkarrekintzaren emaitza delarik.

II. kapituluak paisaia babestu, kudeatu eta antolatzeko tresnak azaltzen ditu (9-14 artikulua). Horrela, paisaiaren katalogoak, paisaiaren zuzentarauak, paisaiaren gaineko ekintza-planak eta integrazio paisajistikoari buruzko azterlanak sortzen dira.

Paisaiaren katalogoak EAEko paisaiak arlo funtzional bakoitzean aztertu eta ebaluatzen dituzten agiriak dira eta horietarako kalitate-helburuak proposatzen dituzte. Paisaiaren zuzentarauak ere ezartzen dira, paisaiaren kalitate-helburuetarako proposamenak lurraldeplangintzara sartzeko, araudi bidez. Bestalde, paisaiaren gaineko ekintza-planak paisaia babestu, kudeatu eta antolatzeko jardueren markoan garatu beharreko ekintzak zehazten dituzten kudeaketa-tresnak dira eta paisaiaren katalogo eta zuzentzaruetan oinarritzen dira. Azkenik, integrazio paisajistikoari buruzko azterlanak sortzen dira, obra edota jardueren proiektuek paisaiaren gainean dituzten ondorioak kontuan hartzea eta egokiro integratzeko neurri zehatzak ezartzea xede dutela.

III. kapitulua.- Paisaia-politikak antolatu, sentsibilizatu eta sustatzeko tresnak izenekoan (15 eta 16. artikulua), Paisaiaren Behatokia sortzen da, EAEko administrazioarekin lankidetzan aritzeko eta babesa emateko kontsulta-organo gisa, paisaia-politikak egin, aplikatu eta kudeatzearekin lotutako alderdi guztietan.

Eusko Jaurlaritzak paisaiaren gaineko sentsibilizazioa sustatzeko, paisaia hezkuntzan sartzeko eta adituen prestakuntza sustatzeko duen konpromisoa ere ezartzen da legean.

Azkenik, legearen helburuekin bat datozen paisaiako esku-hartzeek finantzazio publikoak jaso ahalko dituztela zehazten da eta horretarako bete beharreko baldintzak ezartzen dira.

Xedapen gehigarriak dioenez, irabazi-asmorik gabeko erakundeen eta mezenasgoaren zerga-pizgarrien zerga-araubidea arautzen duen legediaren ondorioetarako, paisaia babestu, kudeatu eta antolatzeko helburua dutenak sartzeko interesa orokorreko xedeen artean.

Xedapen iragankorrak paisaiako zuzentarauak Lege hau indarrean sartzean onartutako plan partzialetara sartzeko prozedura arautzen du.

Azken xedapenetatik lehenengoak Lege honen garapen eta aplikazioari buruz hitz egiten du.

Azken xedapenetatik bigarrenak arauaren indarraldia arautzen du.

III. OHARRAK

III. 1 OHAR OROKORRAK

Arauaren testuingurua eta balorazioa

Gobernuaren 2009ko uztailaren 29ko erabakiaren bidez, EAE Paisaiaren Europako Hitzarmenera (PEH) batu zen eta eransketa horren arabera eman da lege hau.

EAE PEHra batzean, gure erkidegoak paisaiak giza inguruaren giltzarri gisa aitortzeko (juridikoki) konpromisoa hartu zuen (ondare komun kultural eta naturalaren adierazpide), bai eta nortasun-oinarri gisa aitortzekoa ere bai.

Florentzian 2000ko urriaren 20an egin zen Europako Hitzarmena 2004ko martxoaren 1ean sartu zen indarrean eta 2007ko azaroaren 6an berretsi zuen espainiar estatuak, 2008ko martxoaren 1an indarrean sartu zelarik.

Bestalde, Europako Kontseiluko Ministroen Batzordeak 107. bileran ezarri zuen "Ministroen Batzordearen CM/Rec (2008) gomendioa estatu-kideei, Paisaiaren Europako Hitzarmena aplikatzeko orientazioei buruz".

Hori dela eta, positiboki baloratzen dugu lege hau zuzenbidera egokitzea, beste autonomia erkidego batzuek egin duten bezala¹, eta bere helburua euskal administrazioek paisaiaren gaineko politikak zehaztu eta aplikatzeko erreferentzia-markoa sortzea izan dadila. Zehatzago esanda, euskal paisaiei aitorten juridiko egokia eman nahi zaie eta hori kudeatu eta hobetzeko tresnak ezarriko dira.

¹ Valentzia (Valentziako Erkidegoko Generalitateko ekainaren 30eko 4/2004 Legea, Lurraldea antolatuta eta paisaia babesten duena), Katalunia (ekainaren 8ko 8/2005 Legea, paisaia babestu, kudeatu eta antolatzen duena) eta Galizia (uztailaren 7ko 7/2008 Legea, Galiziako paisaia babesten duena).

Paisaiaren Europako Hitzarmena, euskal araurako translazioa eta integrazioa

Agintari politikoen ordezkariak, natura babesteko erakundeetako ordezkariak, arkitektoak, paisajistak, geografoak eta abarrek izandako bilera batzuen emaitza da Paisaiaren Europako Hitzarmena. Zehazki, adostasun zientifiko eta soziopolitikoko ahalegin handiaren produktua da, gure kontinentean paisaiaren gaineko politika komuna ezarriko duena, pisu espezifiko propioarekin; eta, ondorioz, Europan paisaiaren alorrean nagusi diren kontzeptu eta pertzepzioen arteko konpromiso gisa ulertzen da.

19/11*i*

Paisaiaren eta bertan garatzen diren paisaia-politiken definizioak argi eta garbi uzten du lurraldean, gizartean eta ingurumenean duen esanahiaren eragina.

Hitzarmenaren xedea aparteko gisa jo daitezkeen paisaiak eta eguneroko edo degradatutako paisaiak dira, eta, ezartzen duenez, "berauek babestu, kudeatu eta antolatzeak guztientzako eskubide eta erantzukizunak eragiten ditu". Horren harira, honakoa jakinarazi nahi dugu:

- Nabarmentzekoa eta positiboa da hitzarmenak Definizioak izeneko 1. artikuluko a) atalean paisaia biztanleen eskubide bihurtzen duela, honela zehaztean: "lurraldearen edozein zati, biztanleriak jasotzen duen bezala, bere izaera faktore natural edota gizatiarren arteko ekintza eta elkarrekintzaren emaitza delarik". Euskal araurako translazioa hitzez hitzekoa da Paisaiaren definizioa izeneko 2. artikuluan, eta, ondorioz, paisaia biztanleriaren eskubidetzat jotzen jarraitzen da.
- Poztekoa da definizio horren barruan ez sartzea aparteko paisaiak soilik, baizik eta eguneroko bizitzako esparrua osatzen dutenak edota berregituraketa bat behar dutenak ere jasotzea, Europa-ko lurralde osoa barne hartuz: hiriguneak eta landa-guneak; zona degradatuak eta kalitate handikoak; edertasun aitortua

duten espazioak eta ohikoenak; lurreko nahiz itsasoko paisaiak edota barne akuatikoak (PEHko Hitzaurreko 5. paragrafoa).

Euskal Lege Aurreproiektuan, ikuspegi horren zati bat jasotzen da. Hori horrela, arrazoen azalpenenen zatiko hirugarren paragrafoan honakoa baieztatzen da: "paisaia degradatuen eta hiriko periferiaren hobekuntzak eta komunikazio-ardatzetatik antzemandako paisaiaren hobekuntzak garrantzia berezia dute".

- Gure ustez, PEHko planteamenduak eta kontsultatu zaigun Lege Aurreproiektuarenak ez dira paisaia babestera mugatu behar; paisaiaren kudeaketa eta antolamendua ere sustatu behar dute, paisaiaren gainean jarduteko ekintza-printzipioak eskainiz, era dinamiko eta prospektiboan pentsatuta.

19/11

Kontsultatu zaigun Lege Aurreproiektuari dagokionez, poztekoa da euskal administrazioei beren politikan paisaia integratzeko eskatzea (5. artikulua.- Paisaia-politikak), paisaia babesten lagunduko duten tresnak (katalogoak, planak, zuzentarauak, integrazio-azterlanak) zehaztea (II. Kapituluak) eta "obra eta jardueretako proiektuen" kasuan "integrazio paisajistikoari buruzko azterlanak" egiteko agintzea (14.3 artikulua).

Hala ere, eta aurretik azaldutakoarekin bat, kontsultatu zaigun agiriak hobetu daitezkeen alderdiak dituela uste dugu, eta, berez, Lurralde, Hirigintza, Garapen Iraunkorra eta Paisaia ezin hobeto integratuko dituen Legea egiteko aukera bakarra irekitzen digula iruditzen zaigu. Zehazki, honakoa jakinarazi nahi dugu:

Paisaia naturala lehengoratzeko eta hiri-paisaia hobetzeko zereginaren falta nabaritzen da

Lege Aurreproiektuko artikuluetan zehar, paisaia, funtsean, kontserbatu behar den ondare gisa azaltzen da. Hala ere, arrazoen azalpenenen zatiko hirugarren paragrafoan honakoa baieztatzen da: "paisaia degradatuen eta hiriko periferiaren hobekuntzak eta komunikazio-ardatzetatik antzemandako paisaiaren hobekuntzak garrantzia berezia dute".

Horren harira, aurreko paragrafoko azken zatia ulertzea ("komunikazio-ardatzetatik antzemandako paisaia") nahiko zaila da, eta, gainera, paisaia naturala lehengoratzeko eta hiriko paisaia hobetzeko zereginaren falta nabaritzen da, artikuluetako helburu horizontal eta oso garrantzitsu gisa.

11.b) artikuluan, paisaiaren katalogoetako edukien artean, "beren hondatze edo degradazio bereziagatik interes paisajistiko bereziko arloen identifikazioa" (4. puntua) aipatzen da, baina gai hori "paisaiaren antolamendua" adierazpen ilunaren barruan kokatzen da. Hori da 13.1 artikulua kasua, paisaia babestu, kudeatu eta antolatzeke jarduera-planez hitz egiten du eta. Hala ere, 13.2 artikulua interes paisajistiko bereziko arloetako planak baino ez ditu agintzen, beste planak baztertu gabe.

Paisaiaren definizioak biztanleriak baloratuko duen gertaera objektiboa islatzen du

Paisaiaren definizioak (2. artikulua) faktore natural eta gizatiarren elkarrekintzaren menpeko lurraldea dela dio, gertaera objektibo gisa, baina "biztanleriak jasotzen duen bezala" faktore subjektiboak argumentu-ildoak urratzen du.

Hori dela eta, arrazoiaren azalpenean jaso beharko litzateke gertaera objektiboaren gaineko balorazioa biztanleriaren sentikortasunaren arabera dela, eta, beraz, 2. artikuluko idazkuntza aldatzeko proposatzen dugu, Ohar Espezifikoa aipatutako eran.

Pertzepzio edota azterketatik paisaia-politika koherenteen erakuntzarako bidea ebatzi gabe dago

Ikusi ahal izan dugunez, paisaiari buruzko legedia autonomikoek, direla "ad hoc" legeak edo lurraldea antolatzeke plan autonomikoetako edota espazio naturalak kontserbatzeke lege autonomikoetako paisaiaren gaineko xedapenak integratzeko mekanismoak, ez dute biztanleriaren pertzepzioak kontuan hartzeke tresnak espezifikorik

eskaintzen, adituek Paisaiaren Katalogoak² egin baino lehen, Valentziako Legeak salbu³.

Gure iritziz, kontsultatu zaigun Lege Aurreproiektuan ebatzi gabe gelditu den funtsezko alderdi bat hori da, hau da, adituek egindako paisaia-azterketetatik eta herritarrek egindako paisaia-ikuspegietatik nola pasatu paisaia-politika koherenteak eraikitzen.

III. 2 OHAR ESPEZIFIKOAK

Arrazoiaren azalpena

- Dauden “paisaiaren aberastasun eta aniztasun handia” baloratzen da (lehenengo paragrafoa), baina azken hamarkadetan “lurraldearen eraldaketa sendo eta azkarra” egon dela egiaztatu da (hirugarren paragrafoa), eta, horrek, ondare naturala, eta, ondorioz, paisaia degradatu ditu. Baieztapen honetan, lurralde-erlaketaren ondorio negatiiboak arintzea saihestu duten kausei buruzko hausnarketaren falta nabari da. Horien artean, Lurraldea Antolatze Zuzentzararen (LAZ), Ingurumen Eraginaren Azterlanen (IEA) eta abarren aplikazio urria gailentzen da. Gure ustez, argi azaldu beharko litzateke paisaiaren hondatze-prozesuaren minimizazioan (Lege Aurreproiektuan aurreikusitako beste tresna batzuen artean) ondare naturala babesteko gainerako araudiaren aplikazio egokia egiten dela.

19/11

²Udaleko edo udalaz gaindiko Paisaia Azterketak Valentziako paisaiaren antolamenduko oinarria dira, paisaiaren multzoa bertan bereizi eta baloratzen delako eta bertan ezartzen direlako lortu nahi diren kalitate-helburuak.

³Paisaiaren Araudia (abuztuaren 11ko 120/2006 Dekretua), Lurraldea antolatu eta paisaia babesteari buruzko ekainaren 30eko 4/2004 Legea garatzen duena, baina baita Lurzoru urbanizazinar buruzko abenduaren 9ko 10/2004 Legea eta Valentziako Hirigintzari buruzko abenduaren 30eko 16/2005 Legea ere, beren aplikazio-eremuetan paisaiaren politikarekin harreman zuzena duten elementuak daude eta.

- Lehenengo paragrafoan, gure erkidegoaren aniztasun paisajistikoak “aparteko” gisa zehazten da, eta kalifikatzaile horren ordeztu “nabarmen” edo “garrantzitsu” jarri beharko litzakeela uste dugu.

*“Euskal Autonomia Erkidegoak paisaien aberastasun eta aniztasun handia du. Bere egoera geografikoak, mundu atlantikoaren eta mediterraneoaren artean, paisaia aberastasun eta aniztasun **apartekoa nabarmena** sortu du eta hala jarraitzen du.”*

- Bigarren paragrafoari jarraiki, “paisaia ongizate indibidual eta kolektiboaren funtsezko elementua” dela aipatzen da. Funtsezko elementutzat jotzea ez zaigu egokia iruditzen. Paisaiaren Europako Hitzarmenean azaldutako kalifikatzaileen arabera, egokiagoa iruditzen zaigu “funtsezko” beharrean “garrantzitsu” edo “gako” jartzea.

*“Paisaia ongizate indibidual eta kolektiboaren **funtsezko** elementu **gako/garrantzitsua** da”.*

- Hirugarren paragrafoan, “antropizatu” hitza agertzen da. Legea herritar guztiei zuzentzen zaienez eta mundu guztiak ez duenez zertan gai horren gaineko doktorea izan, kalifikatze horren ordeztu hobeto ulertzen den beste adierazpen bat jartzea egokia iruditzen zaigu. Adibidez: “gizakiaren eragina nabari da” edo “giza jarduerak eraldatu du”.
- Zortzigarren paragrafoak arauaren helburua zehazten du: “Azken finean, euskal paisaiei aitortpen juridiko egokia eman nahi zaie eta horiek kudeatu eta hobetzeko tresnak ezarriko dira”. Idazkuntza hobetzea aproposa iruditzen zaigu, zer antolatuko den zehatz-mehatz azalduta.
- Adierazi den bezala, paisaiaren definizioak (2. artikulua) faktore natural eta gizatiarren elkarrekintzaren menpeko lurraldea dela dio, gertaera objektibo gisa, baina “biztanleriak jasotzen duen bezala” faktore subjektiboak argumentu-ildo urratzen du.

Ondorioz, gure aburuz, azalpen objektiboaren ondoren, gertaera objektiboaren balorazioa biztanleriaren sentikortasunaren menpe dagoela adierazi beharko litzateke. Hori dela eta, Lege Aurre-proiektuak sustatzen dituen jardueren artean sartzen da “pertsonen sentsibilizazioa” (4. artikulua, f atala).

- Azken aurreko paragrafoan zenbaki erromatarrak letraz jarri beharko lirateke (III. kapitulua), aurreko paragrafoetan ezarritako terminologiari jarraiki.

I. KAPITULUA. XEDAPEN OROKORRAK

1. artikulua. Xedea

1. puntua honela idazteko proposamena egin nahi dugu:

*“1.- Lege honen helburua Euskal Autonomia Erkidegoko paisaiak babestu, kudeatu, antolatu **berreskuratu eta aitortzea edo juridikoki aitortzea** da, natura, ingurumen, kultura, gizarte eta ekonomiako baloreak zaintzeko, garapen iraunkorreko esparruan.”*

Izan ere, paisaia “berreskuratzeko” beharra beren-beregi adierazi behar dela uste dugu eta Florentziako Europako Hitzarmenak 5.a artikuluan dioenez, “Alderdi (sinatzaile) bakoitzak paisaiak juridikoki aitortu behar ditu...”.

Ondorioz, eta printzipio gisa jasotzen diren arren, aitorten horiek Legearen helburuan islatu beharko liratekeela uste dugu.

2. artikulua. Paisaiaren definizioa

Ohar Orokorretan aipatu den bezala, paisaiaren definizioak biztanleriak baloratuko duen gertaera objektiboa islatzen du. Hori dela eta, idazkuntza honela aldatzea proposatu dugu:

“Paisaiatzat jotzen da, lege honen ondoreetarako, lurraldeko edo-

zein zati, ~~**biztanleriak jasotzen duen bezala**~~, baldin eta bere izaera faktore natural edo gizatiarren ekintza eta elkarrekintzatik badator. **Gertaera objektibo hori biztanleriak baloratuko du.**"

4. artikulua. Printzipioak

- Zenbaketak egiteko joera bakarrari eustea egokia litzateke, dela paragrafo bakoitza infinitibo batez hasita, dela artikulua eta substantibo bidez.
- b) atalean, testuaren amaieran honako adierazpenak sartzea gomendatzen dugu:

*"b) Paisaiaren bilakaera harmonikoa sustatzea, lurraldearen erabilera arrazionalaren, hirigintzaren garapen iraunkorraren eta ekosistemetako funtzionaltasunaren kontserbazioaren bidez, **baita bere zaintza eta babesaren bidez ere.**"*

Izan ere, Paisaiaren Europako Hitzarmeneko 5 b) artikuluan "paisaia babesteko politikak" jasotzen dira neurri orokor gisa eta Lege Aurreproiektuko 1 edo 5. artikuluek berorren babesa aipatzen dute, baina, hala ere, ez da printzipioetan jasotzen. Aitzitik, hitzarmeneko 6. artikuluan aurreikusitako neurri espezifiko batzuk jasotzen dira, sentsibilizazioa eta prestakuntza adibidez.

- g) atalari dagokionez, honakoa dio:

"g) Gizarteak, eta bereziki, agente sozial eta ekonomikoek, ondare natural eta kulturala babesteko elkarteek, elkar-go profesionalek, unibertsitateek eta ikerketa-zentroek paisaia-politikan duten partaidetza sustatzea."

"Partaidetza sustatzea" zer den, agente sozialak nortzuk diren eta partaidetza hori nolakoa izango den zehaztea falta dela iruditzen zaigu.

5. artikulua. Paisaia-politikak

2. puntuan "abeltzaintza edo turismoa" gehitzeari egokia deritzogu, testua honela geldituko litzatekeela:

*"2.- Euskal administrazioek, beren eskumen-eremuetatik, paisaia sartuko dute lurraldea eta hirigintza antolatzeko politiketan, garraio eta azpiegituren politiketan, industria, nekazaritza, basozaintza, naturaren kontserbazio, **abeltzaintza eta turismoko** politiketan, eta, oro har, paisaian eragina duen beste edozein politika sektori-aletan."*

Berriazko aipamen honen justifikazioa jarduera horiek paisaiaren gainean duten eraginean oinarritzen da eta, klausula orokorra gora-behera, beren-beregi azaltzea komeni da.

19/11

7. artikulua. Lankidetzeta paisaia-politikan

Bigarren puntuak honakoa dio:

"2.- Eusko Jaurlaritzak beste administrazio batzuekiko adostasuna sustatuko du, egokitzat jotzen diren arloetan programa paisajistiko komunak ezartzeko."

Lankide izan daitezkeen administrazioen (autonomia erkidegoan, eskualdean, estatuan eta nazioartean) jarduera-eremua aipatu behar dela uste dugu.

8. artikulua. Paisaiaren gaineko jardueren helburuak

b) atalean gehikuntza bat proposatu dugu, jarraian adieraziko den bezala:

*"b) Hirigunean eta, bereziki, periferian eta erdiguneetara sartzeko bideetan paisaia hobetzea, **bai eta horiek hondatzen dituzten elementu eta jarduerak ezabatu edo minimizatzea ere.**"*

Eta hori, paisaia babesteko betebeharragatik eta horretarako hartutako neurriengatik.

II. KAPITULUA. PAISAIA BABESTU, KUDEATU ETA ANTOLATZE-KO TRESNAK

9. artikulua. Paisaiaren gaineko jardueren helburuak

d) atalean idazkuntza zabalagoa egitea gomendatzen dugu, jarraian ikusiko dugun bezala:

*“d) Integrazio **eta eragin** paisajistikoari buruzko azterlanak.”*

Zehaztapen hori gehitu behar dela iruditzen zaigu, tresnek babesteko funtzioa dutelako, besteak beste. Hori horrela, logikoa da azterlanetan paisaiaren gaineko eragin posibleak aurreikustea.

10. artikulua. Paisaiaren katalogoak

2. atalak honakoa dio:

“Paisaiaren katalogoak egiteko, sektore publiko eta pribatuen partaidetza egokia izango da oinarria...”

Legezko testu batean hobetu zehaztu beharko lirateke “egokia”, “partaidetza” sektore publiko” eta “sektore pribatu” bezalako terminoak. Halaber, horiek egiteko arduradunak nortzuk liratekeen, zein partaidetza luketen, zein neurritan eta abar tasatuta egon beharko litzateke.

11. artikulua. Paisaiaren katalogoen edukiak

c) atalean, azken atal bat gehitzea proposatzen dugu, jarraian azalduko den bezala:

“c) Paisaiaren egungo osaeran era nabarmenenean eragiten duten edo eragin duten jarduera, erabilera eta prozesuen identi-

*fikazioa, **baita arlo bakoitzean hondatze-egoera berezia duten eta esku hartzeko eta babesteko neurriak eskatzen dituzten eremuak ere.***

Legeak ez ditu aski jorratzen babes-neurriak, hitzarmenaren helburuetako bat diren arren, eta horregatik hartu behar da kontuan gehikuntza hori.

12. artikulua. Paisaiaren zuzentzarauak

1. puntuak honakoa dio:

“1.- Paisaiaren zuzentzarauek kalitate paisajistikoaren helburuen eta horiek lortzeko neurri eta ekintza espezifikoaren proposamenak ezarri eta sartzeko dituzte, araudi-aldetik, dagozkien lurralde-plan partzialetan, izaera loteslearekin, edo, hala badagokio, gomendio gisa soilik, paisaiaren katalogoetan oinarrituta.”

19/11

Gure aburuz, paisaiaren katalogoetan oinarritutako zuzentzarauek eta zehaztapen guztiak ez lirateke gomendiozkoak izan behar, baizik eta lurralde-plan partzialetan sartzeko lotesleak.

13. artikulua.- Paisaiaren gaineko ekintza-planak

• 3. puntuak honakoa dio:

“3.- Paisaiaren gaineko ekintza-planak agente publiko eta pribatuaren arteko adostasun-tresnen esparruan idatzi eta gauzatu ahalko dira.”

Paisaiaren gaineko ekintza-planen garrantzia eta eragina ikusita, idazkuntza organismo publiko batek egin behar duela uste dugu.

• 4. puntuari dagokionez, legeak ez du zehazten nor den “ekintza-plana egin, onetsi eta gauzatzeko” organo arduraduna, nahiz eta gai hori ezin hobeto tasatutako legezko testuan jaso beharko

litzatekeen. Gure proposamena honakoa da: horretarako sortutako organo publikoa izatea.

14. artikulua.- Integrazio paisajistikoari buruzko azterlanak

Gure iritziz, artikulua hau funtsezkoa da. Izan ere, 1. puntuaren arabera, "integrazio paisajistikoari buruzko azterlanak obra eta jardueretako proiektuen egikaritzak paisaiaren gainean dituen ondorioak kontuan hartzeko agiri teknikoak dira..."

- 1. puntuaren honakoa aldatzeko proposatu dugu:

19/11j

*"1.- Integrazio paisajistikoari buruzko azterlanak obra eta jardueretako proiektuen egikaritzak paisaiaren gainean dituen ondorioak **kontuan hartzeko baloratzeko** eta obrak eta jarduerak paisaian era egokian integratzeko hartutako irizpide eta neurriak azaltzeko agiri teknikoak dira".*

- 2.c) puntuaren honakoa gehitzeko proposamena egin da:

*"c) Edozein lege edo xedapen orokorrek hala ezartzen duen kasuetan, **bereziki, ingurumenaren gaineko eraginaren nahitaezko aitorpena eskatzen denetan.**"*

Izan ere, jarduera edo proiektu horiek paisaia nabarmen aldatu dezakete. Proiektuen ingurumenaren gaineko eraginaren ebaluazioari buruzko Legeko testu bategina onesten duen urtarilaren 11ko 1/2008 Legegintzako Errege Dekretuak (martxoaren 24ko 6/2010 Legearen bidez aldatuak) 1.3 artikuluan dionez: "Ingurumenaren gaineko ebaluazioak era aiposean identifikatu, deskribatu eta ebaluatuko ditu proiektu batek honako faktoreetan dituen ondorio zuzen eta zeharkakoak, kasu partikular bakoitzaren arabera eta Legeari jarraiki:

- Gizakia, fauna eta flora.
- Lurzorua, ura, airea, klima eta paisaia."

Ondorioz, inklusio horrek berariazko aitortpena izan beharko luke.

- Aipatzekoa da 3. puntuak "obra eta jardueretako proiektuaren egikaritza onesteko administrazio eskudunaren" esku uzten duela integrazio paisajistikoaren azterlanari buruzko ebaluazioa, beste organo, aholkularitza-kontseilu eta abarren kontrolik gabe.

"3.- Obra edo jardueretako proiektuaren egikaritza onetsi edo baimentzeko eskumena duen administrazioari dagokio integrazio- paisajistikoaren azterlana ebaluatzea eta obra edo jarduera paisaian era egokian integratzeko hartu behar diren irizpide eta neurriak zehaztea."

19/11*i*

- 4. puntuari dagokionez,

"4.- Arauz ezarriko da integrazio paisajistikoari buruzko azterlanen edukia."

Aipatutako integrazio paisajistikoari buruzko azterlanen edukia geroagoko araudi-garapenera bidaltzea ez zaigu egokia iruditzen. Izan ere, Lege honek azterlan horiek izan beharko luketen edukia buruzko oinarritzko printzipioak tasatu beharko lituzke.

III. KAPITULUA. PAISAIA-POLITIKAK ANTOLATU, SENTSIBILIZATU ETA SUSTATZEKO TRESNAK

15. artikulua. Paisaiaren behatokia

- Hasteko, 1. puntuan Paisaiaren Behatokia sortu da, aholkularitza-organo gisa.

Gure aburuz, topaketa-tresnak osatzeak ez du zertan esan organismo eta egitura egonkor berriak sortu behar direnik; lehendik ere existitzen diren organismoetan sartu daitezke eta ez, derrigorrez, sailaren barruan.

Horren harira, Euskadiko EGABek agerian utzi nahi du organismo berri baten sorrera planteatu baino lehen egokia dela eskuragarri daudenen erabilera baloratzea.

- Aurretik aipatutakoa gogoan izanda, eta gainerako artikuluekin bat, honakoa adierazi nahi dugu:
 - 2. puntuak honakoa dio:

“2.- Paisaiaren Behatokiaren osaerak lurraldearen eta paisaiaren ganean jarduten duten edo horrekin harremana duten agente anitzen ordezkari-tza zabala izan behar du. Zehazki, Eusko Jaurlaritzaren Sailak, Foru Aldundiak, Udalak eta beste tokiko erakunde batzuk, bai eta sektore sozial, profesional eta ekonomikoak ere egon behar dira ordezkari-tuta.”

Hori horrela, “zeintzuek izan behar duten ordezkari-tza” ezartzen da, gobernuko, aldundietako eta udaletako sail desberdinak zerrendatuta eta “sektore sozial, profesional eta ekonomikoak” ere aipatuta.

Kontseilu honen ustez beharrezkoa da “sektore sozial, profesional eta ekonomiko” horiek zeintzuek diren zehatzago azaldu eta banakatzea.

- 3. puntuko zenbaketan akatsa egon dela ikusi dugu, bi b) daude-eta
- Bigarren b) atalean “funtzioak” hitza ezabatu behar dela uste dugu, 3. puntuaren hasieran azaltzen denez gero.
- Hori guztia kontuan hartuta, 3. puntuan funtzio berri bat gehitzea gomendatzen da: g). Horrela, egungo f) h) bihurtuko da.

“g) Europako eta nazioarteko paisaiaren behatokiaren sarean parte hartzea, bai eta Europa mailan eta nazioartean

ezagu-tzak hedatu eta ikertzeko ekimenen jarraipenean ere.

Europako Hitzarmena denez, Behatokiak Europa mailan eta nazioartean sarean lan egitea onargarriada. Halaxe adierazidute beste autonomia-erkidego batzuetako legediek (Katalunia, Galizia).

Bestalde, Lege hau garatzen duen araudian Behatokiaren nor-tasun juridikoa ezarri beharko da.

16. artikulua. Sentsibilizazio, hezkuntza eta babeserako neurriak

2. puntua aldatu beharko da, honela:

19/11

*“2.- Eusko Jaurlaritzak paisaia kontuan hartzeko bultzada emango du hezkuntza-maila desberdinetako programetan, eta, zehazki, adituak prestatzeko xedea dutenetan. Halaber, esperientzien elkar-trukea **sustatu behar du sustatuko du** eta paisaiaren gaineko ezagutzak hedatu eta ikertzeko proiektuak **babestu beharko ditu babestuko ditu.**”*

Izan ere, legedia ezartzen duena da hori egin behar duena.

Halaber, egokia iruditzen zaigu adituek zein prestakuntza-maila izan behar duten eta prestakuntza arautua zeri deitzen diogun zehaztea.

17. artikulua. Laguntzak eta diru-laguntzak

- 1. puntuan, aurreko artikuluan emandako azalpenaren ildotik, “finantzatu ahalko du” beharrean “finantzatuko du” idaztea gomendatu dugu.
- 2. puntuan, gai hori geroagoko araudi-garapen batera bidaltzen dela ikusi dugu, Legean etorkizuneko araudiaren oinarri buruzko gutxieneko printzipioak tasatu gabe.

“2.- Legedia bidez arautuko dira esku-hartze paisajistikoek fi-

nantzazio publikoa lortzeko bete behar dituzten eskakizunak.”

Xedapen iragankorra

Guztiz formala den alderdi bat azpimarratu nahi dugu.

Tituluak “Xedapen iragankorra” esaten du, singularrean, eta, gure ustez, ezin da bi atal dituen xedapen bakarra izan, bigarren xedapenaren amaieran “1. xedapen iragankorra” aipatzen baita.

Azken xedapenetatik lehenengoa

19/11*i*

Gure aburuz, bi urteko epea gehiegizkoa da. Ez litzateke 6 hilabetetik gorakoa izan behar, edo, bestela, ez luke eperik izan behar, Legearen garapena gehiegi atzeratzen da eta.

IV. ONDORIOAK

Euskadiko EGABen ustez egokia da Euskal Autonomia Erkidegoko Paisaiaren Lege Aurreproiektua tramitatzea, kontsulta-organo honek egin dituen oharrak kontuan hartuta.

Bilbon, 2011ko urriaren 21ean

Batzordeburuaren OE
Juan María Otaegui Murua

Idazkari nagusia
Francisco José Huidobro Burgos

